Anul VIII. Arad, Merc 14/27 Aprilie 1904. Nr. 73

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ... 20 cor.
pe 1/2 an ... 10 cor.
pe 1/4 an ... 5 cor.
pe o lună ... 2 cor.
N-rĭ de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte la Arad.

Telefon pentru oraș și comitat nr.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Nouĭ alianțe.

In zilele acestea s'a petrecut un lucru însemnat în politica mare europeană: Franța a încheiat o convenție cu Englitera, convenție care deși nu este îndreptată direct contra Rusieĭ, îĭ strică însă acesteia grozav de mult.

Că ce efect a făcut noua convenție în Rusia, maĭ bine se poate judeca din următorul articol al semioficiosuluĭ «*Novoje Vremea*»:

«Franceziĭ, carĭ până acum ni-s'au arătat prietenĭ bunĭ, au intrat în alianță cu dușmana noastră de moarte, cu Englitera. S'au aliat cu Englitera, care călcând neutralitatea ce era datoare să respecte, a lucrat întru toate în favorul Japonieĭ. Ș'anume a închis dinaintea vapoarelor noastre drumul ce scoate din Marea-Neagră și contra tuturor drepturilor omenesciĭ și a echităţiĭ a închis și canalul Suez, luându-ne astfel putința să alergăm întru spriginirea flotei noastre amenințate din Orientul îndepărtat. Eată un fapt pe care nu-l vom uita nicĭ odată. — Ear când indignarea noastră e la culme din cauza nesocotiriĭ în acest chip a drepturilor internaționale, trebue să vedem și aceea, că amiciĭ și aliațiĭ nostriĭ se dau pe partea dușmanilor, recunoscând Engliteriĭ dreptul dispuneriĭ asupra Suezuluĭ în virtutea tratatelor. Și toate acestea pe'u folosul trecĕtor ca să-și întărească șiția în Africa.

«Am fi demnĭ de milă, dacă am privi ca niște tâmpiţĭ cum ne înșeală Franța. *Alianțeĭ englezo-franceze noĭ să-ĭ rĕspundem cu o alianță germano-rusească!* Fără multă șovăială trebue să primim dreapta întinsă de împărăția germană, pentru-că *Germania este sirura în Europa ale căreĭ interese se împacă real cu ale noastre.* Să ne desfacem de amicul perfid; acusațĭ nu putem fi, acĭ noĭ am păstrat credința până în capăt. Să ne apropiem cu încredere de Germania a căreĭ monarch arată atâta interes cauzeĭ noastre. Să uităm tratatul dela Berlin care ne-a oprit în drumul spre Constantinopol. Să ne amintim insă de Sevastopol și Dardanele. Și aicĭ și colo Franceziĭ uniţĭ cu Englezii au fost părtașĭ.

Dragostea mare dintre cele douĕ state antipodiĭ: Rusia autocrată și liberala Republică Franceză, este decĭ pe sfîrșite. Căcĭ chiar dacă nu se va încheia îndată o alianță [illegible] încape: presa ambelor acestor imperăţiĭ va *grăbi să prepare terenul în această privință.* Și sfîrșitul acesta va fi: o nouă formare de alianțe în mijlocul Europeĭ. Aliindu-se adică *Germania* cu Rusia, urmează în chip fatal ca Austria, Italia și România să-'și precizeze și ele posiția față de Germania în jurul căreia s'a format așa zicând *tripla alianță.*

«*Budapesti Hirlap*», înregistrând articolul apărut în «Novoje Vremja», se și întreabă:

«Care va fi rolul nostru, rolul Austrieĭ și al *Ungarieĭ*, în acest mare chaos al politiceĭ externe? O să rĕmânem și putem oare sta într'o alianță a căreĭ membru este și Rusia și al căreĭ ascuțiș este îndreptat încontra Franțeĭ și a Engliteriĭ? Și peste tot: *ține-se-va cont de noĭ la Berlin și Petersburg?*»...

De câtă simpatie se bucură Ungurii la Berlin și Petersburg, nu e greu de știut.

Și earăși este un fapt, că grație politiceĭ sale înțelepte, regele Carol I al *Romănieĭ* se bucură de mare trecere atât în capitala Germanieĭ cât și a Rusieĭ.

Constelațiunile nu se vor desvolta decĭ, probabil, in desavantagiul neamuluĭ românesc, ci, printr'o politică prudentă, *România va ști să-și ficseze posiția și în nouile alianțe*, maĭ ales că Rusia încurcată într'un rĕsboiu mare, are tot interesul să menajeze regatul român, care are și finanțele regulate, și pace internă și-o armată, care de când a dat probe strălucite de vitejiĭ, s'a maĭ întărit încă în [illegible] principiile.

In acelaș timp are interes și Austro-Ungaria s-o menajeze și dacă regatul romă[illegible] a dat deja probe că ține la amiciția monarchieĭ Habsburgilor, asta nu poate împedeca pe fraţiĭ nostri ca tot maĭ des să accentueze necesitatea ca și *statul ungar să dea probe de vecin și aliat bun:* întâiu de toate așa, că nu va maĭ susține guverne carĭ pe d'o-

Napoleon I despre Isus.

Pe la 1815, Belerefon, vasul pe care fu îmbarcat cel maĭ mare om al secoluluĭ XIX, Napoleon I. întră în portul Jamestown din insula S-ta Hellena și nobilul exilat îșĭ luă în stăpânire cel din urmă loc ce restriștea luĭ i-l pregătise.

Napoleon, smuls din vîrtejul vînturilor europene, din mijlocul sbuciumărilor ce — printr'o pornire de el însușĭ poate neesplicată, — singur și le grămădia asupra capuluĭ, se retrage, negreșit fără voea luĭ — în singurătatea exiluluĭ și aci, nemărginirea spirituluĭ sĕu înconjurată de nemărginirea spațuluĭ îl pune pe gândurĭ; el îșĭ strînge amintirile vieţiĭ și îșĭ redactează neperitoarele-ĭ „Memoriĭ dela S-ta Hellena."

Pentru ochiĭ mulțimiĭ, căderea luĭ Napoleon și exilarea luĭ în pustiul oceanuluĭ, era o nenorocire pe care ea, mulțimea, nu 'și-o putea explica altfel de cât ca o rĕsplată, meritată orĭ nu, venită de sus. . . Era firesc decĭ să se vorbească mult de religiune, la S-ta Hellena și chiar în micul cerc de amicĭ și de paznicĭ, carĭ țineau de urît mareluĭ exilat.

„Intr'o zi, scrie Ch. de Beauterne, după al căruĭ articol: Réflexion de Napoléon sur le Christ — publicată în „Le Gaulois du Dimanche" reproducem citațiunea ce urmează, — după ce se vorbi despre toate, convorbirea din ce în ce maĭ vie, se înteți și se aprinse.... atinseseră subiect foarte înalt: Divinitatea luĭ Christ.

Napoleon apăra adevĕrul dogmeĭ cu argumentele și cu toată elocința omuluĭ de geniu, maĭ mult: cu ceva din credința nativă, a Corsicanuluĭ și a Italianuluĭ.

In cercul restrîns de intimĭ ce formau societatea luĭ Napoleon, se afla și generalul Bertrand.

Generalul, antagonist luĭ Napoleon, se declară în contra divinităţiĭ luĭ Christ.

Napoleon îl întrerupe și îĭ rĕspunde repede:

— „Cunosc oameniĭ și îțĭ spun că Isus nu a fost un om...

„In Lycurg, în Numa, în Confuciu și Mahomet nu vĕd alta de cât niște legiuitorĭ carĭ, ținînd locul de căpetenie în staturile lor, au căutat deslegarea cea maĭ bună a problemeĭ sociale, dar aceasta nu desvălue nimic dumnezeesc; de altfel nicĭ eĭ nu și-au ridicat pretențiunea până a se crede zĕitățĭ.

„E drept însă că posteritatea, numaĭ ea, a divinizat pe ceĭ dintâĭ cârmuitorĭ aĭ popoarelor, pe ceĭ dintâĭ eroĭ, pe capiĭ națiunilor și pe organizatoriĭ primelor republice.

„In acești înzeiţĭ însă, în acești oamenĭ extra-ordinarĭ, eu unul nu vĕd alte decât tot ființe d'o fire cu mine însu-mĭ. Chiar deșteptăciunea lor nu se deosebește de a mea cât numaĭ prin felul deosebit cum am întrebuințat-o. Au fost ceĭ dintâĭ, au îndeplinit fapte însemnate pentru timpul lor, după cum am făcut și eu, și atâta tot.

„Nimic în eĭ dumnezeesc. Din contră: cu cât îĭ consider maĭ mult, cu atât descoper și vĕd că sunt asemĕnărĭ, slabiciunĭ și greșelĭ comune carĭ îĭ apropie de mine și de omenire. Facultățile lor sunt tot aceleași pe carĭ le am și eu; deosebirea stă numaĭ în felul cum am lucrat eu și eĭ, după scopul deosebit ce au urmărit uniĭ și alțiĭ, după țară și împrejurările în carĭ ne-am găsit...

„Cu Christ nu e tot ast-fel.

„La El totul mĕ uimește: spiritul luĭ e maĭ pre sus de cât al meu, voința luĭ mĕ lasă înmărmurit, mĕ turbură, între el și orĭ-cine altul și orĭ-ce alt pe lume nu poate fi termen de comparațiune. El este o ființă deosebită, sentimentele luĭ, adevĕrurile ce le vestește El, felul luĭ de a convinge nu se explică nicĭ prin firea lucrurilor.

„Nașterea și istoria vieţiĭ luĭ, adâncimea dogmeĭ ce atinge culmea dificultăţilor și le desleagă admirabil pe toate: Evangeliul, — însușirile neobișnuite ale acesteĭ ființe misterioase, arătarea luĭ după moarte, dominarea luĭ, pășirea luĭ printre veacurĭ și printre împărăţiile pământești, — totul pentru mine unul, este o minune, nu știu ce mister de nepătruns... ce m'adâncește în visurĭ din carĭ nu mĕ pot deștepta, mister care stă aci subt ochiĭ meĭ, acum și neîncetat, mister pe care nu-l pot tăgădui dar nicĭ nu mi-l pot explica.

„In zadar așĭ căuta: în El nu vĕd de loc omul. Cu cât m'alătur de El, cu cât îl cercetez d'aproape, cu atât vĕd bine că, în El, totul e maĭ presus de mine, totul se înfățișază în mare, și încă într'o mărime care mĕ umilește și mĕ supune; geaba stau să mĕ maĭ gândesc, căcĭ nu ajung la nimica . . .

„Religiunea aceasta e un secret al luĭ și această religiune pleacă dela o inteligență care,

parte nu respectează îndestul legea dela 1868, pe de altă parte fac o politică de cea mai vădită prigonire a *naționalităților*, în primul rînd a Românilor!..

E de înțeles ca Rusia autocrată să nu menajeze nici pe Românii din Basarabia!... Nu-i întră însă în cap Românului din regat de ce regimul unguresc nu menagează pe Români și ori cât l'ar modera resoanele politice — trecutul arată — nu poate sta pasiv când guvernele maghiare șoviniste măresc zilnic numărul martirilor, luptătorilor ai causei naționale.

Din nouile formări în politica mare bărbații de stat maghiari ar putea să tragă deci ca prima conclusie: *un tratament mai prietenesc față de Români*. Să-i menageze pe cei de aici pentru a-i avea calzi pe cei din regat, a căror înflorire de atâtea ori au constatat-o, pentru al căror rege n'au de cât laude și a căror putere pot s-o simtă, dacă nu altă-dată, apoi acum, cu ocazia încheierii convențiilor comerciale, când tariful d-lui Costinescu — vorba organului comercianților maghiari — poate să-i lipsească de multe milioane și, în genere, lupta comercială *(numai!)* cu România poate să le închidă drumul spre orient.

Chiar din cele petrecute între Francezi și Ruși pe d'oparte, ear de altă parte între Francezi și Englezi, Ungurii pot vedea că *alianțele se fac din interese*, ear nu din impulsiuni momentane. Cugete-se și ei ce interes mare are monarchia austro-ungară ca România să-i fie aliată, ca neamul românesc prin interes să fie legat de cel unguresc!... Interesul acesta nu se poate însă susține că există câtă vreme politica șovinistă caută să slăbească elementul românesc.

Avênd un interes mai mare de a fi bine cu Englitera, Francezii eată: nu mai înlesnesc Rușilor împrumutul de urgentă necesitate, ci se aliază cu Englezii... Unguri mai au oare vre-un vecin, afară de România, cu cine să se se alieze?!.. Și Românilor nu i-se poate uri odată d'un vecin în țeara căruia Românii au motive prea multe de a se plânge?

Monarchul în Budapesta. Semi-oficiosul *Bud-Tud* arată: Maiestatea Sa conform despositiuni de mai nainte, care de atunci nu s'au schimbat, va sosi la 1 ori 2 Mai în Budapesta pe mai multe săptămâni.

Prorogarea Dietei.

Budapesta, 25 Aprilie.

Contele Tisza s'arată nu numai îndrăzneț dar și practic. Astfel, ca să nu dea ocasie deputaților din opoziție a face scandal în Dietă pe chestia greveei și a arestării lui Lengyel Zoltán, a, pe când opoziția lărmuia mai tare, și paidul liberal se încăierase d'abinele cu opoziția, Tisza a presintat biuroului decretul regal prin care *Dieta se prorogă pe timp nedeterminat.*

Au început atunci Ugron, Lengyel și alții să facă gălăgie mai tare, dar presidentul i-a îndrumat de repetite ori la ordine ear în cele din urmă li-a detras cuvîntul și a ridicat ședința.

După toate probabilitățile Dieta nici nu va fi convocată nainte de a se fi potolit spiritele. La nici un caz nainte de a se regula definitiv afacerea greveei.

Budgetul comun.

— Conferența guvernului comun. —

In conferența guvernului comun cu privire la afacerea budgetului comun pe anul 1905, deși s'a discutat mult, nu s'a ajuns la nici un resultat. Neînțelegerea dintre cei doui ministri de finanțe și [illegible] de [illegible] [illegible] pentru tunurile noi nu s'a aplanat, și astfel este necesară o nouă consfătuire. Este sigur, că delegațiunile nu vor fi convocate pentru 1 Maiu. In cercuri politice a produs sensație, că conferența n'a avut nici un resultat. Se crede că diversitatea de vederi s'a iscat nu numai din momente de tactică financiară, ci și din împrejurări politice, cari stau în legătură cu greva funcționarilor dela tren. Deja de câte-va zile se vorbește, că ministrul de rĕsboiu austriac și guvernul maghiar nu sunt de acord cu privire la intervenția militară în afacerea greveei. Așa de pildă s'a renunțat la ideia mobilizării regimentului de tren, din cauză ca rezărviștii acestui regiment sunt în partea cea mai mare supuși austrieci, și sunt în serviciu de stat; astfel că chemarea lor la serviciu militar ar produce mari încurcături în circulațiunea trenurilor din Austria. Deși straicul n'a format obiect de discuțiune în conferență, totuși reaua dispositiune izvorită din aceasta a influențat în mod însemnat asupra membrilor conferenței.

Dela Congregația Aradului.

— *Urmarea ședinței de Luni.* —

In cursul desbaterilor asupra afacerilor puse la ordinea zilei, Dr. Lázár Zoárd propune ca *să se ordone o anchetă pentru a cerceta socotelile și peste tot: activitatea societății de regulare a apelor, unde comunele respective plătesc mult, dar cu puțin folos se aleg.* In acelaș timp să se ia măsuri pentru statificarea acestei societăți.

Față de propunerea asta comisia permanentă era de părere ca să se amâne hotărîrea meritorică, deoare-ce vicișpanul chiar acum studiază afacerea.

Dr. Lázár motivează însă urgența, spunênd cum tocmai comunele cari plătesc la numita societate o mulțime de bani, sunt cele mai sĕrace, și socialismul mai ales pe acolo s'a lățit: *tocmai din cauza multelor dăjdii!*

Asertiunile sale dl Lázár li-a dovedit cu acte și date statistice comparative.

Uj Járos, ingin r la numita societate, a încercat să slăbească efectul produs de antevorbitor. A tras la îndoială datele statistice produse și a pus toate relele în cârca socialismului insinuând cu multă rĕutate că mai ales fruntașii Români ar fi agitând poporul.

Românii presenți au protestat cu energie în contra acestor păcătoase insinuări. Intreruperile se repetau strașnic, așa că fiș-

---

de sigur, numai omenească nu e. O originalitate puternică ce crează cuvinte și maxime necunoscute. Iisus nu se împrumută cu nimica dela nici una din științele noastre. Imitațiunea, exemplul faptelor lui, n'o găsim în nimeni altul de cât în El. Nu e filosof, pentru-că învață numai prin minuni și, dela început, discipolii lui sunt și adoratorii lui. El și 'i-apropie îndreptându-se mai mult spre inima lor de cât desfășurându-le metoade și logică; iacă pentru-ce nu le cere nici învĕțături pregătitoare nici vr'o cunoștință de literatură...

„Religia lui toată e credința în suflet, în puterile-i și legăturile lui Dumnezeu.

„Intr'adevĕr, științele și filosofia nu sunt de nici un folos pentru mântuirea omului, și Iisus a venit pe lume numai ca să reveleze omului tainele Ceriului și legile Spiritului. De aceea el n'are în vedere de cât sufletul, nu vorbește nimănui altul de cât sufletului și numai acestuia îșĭ îndreptează evangeliul Sĕu. Lui Iisus li-e de ajuns sufletul, după-cum sufletului îi e de ajuns Iisus.

„Până la El, sufletul nu însemna nimica. Materia și timpul, numai ele erau stăpânitorii lumii. La glasul lui, totul a intrat în ordine. Știința și filosofia sunt îndeletnicири de-a doua mână.

„Prin El, sufletul și-a cucerit suveranitatea. Toată schela scolastică se prăbușește, ca o casă dărăpănată, printr'un singur cuvênt: Crede!...

„Iacă ce este Iisus".

. . . . . .

Câți Napoleon I. ar trebui omenirei, ca să priceapă pe Christ, și să-l urmeze!...

Fetele Chineze.

O foaie franceză istorisește următoarele amănunte interesante despre fetele Chineze:

Femeea chineză începe să sufere deja dela nașterea sa. Dacă facem excepție de moartea unui tată de familie ori a unui fiu, pentru o casă chineză nu există durere mai mare ca nașterea unei fete. Un om, care n'are decât fete, trece în China drept un nefericit și este chiar desprețuit chiar în familiile cele mai sus puse și în cele cu stare materială mai bună, tînĕra fată crește până la vîrsta de 13 ani când începe epoca căsătoriei — fără nici o educațiune specială. In anul trei-sprezecelea îmbrăcată tot ca copii și pĕrul îl poartă împletit tot ca aceștia.

Acum însă este privită ca destul de coaptă, mama îi desvĕlue toate secretele artei celei mari și o face cunoscută cu severele și încurcatele prescripțiuni ale obiceiului societății chineze. Cu toată asprimea legilor de morală, totuși în China se privesc ca multe obiceiuri, potrivite cari în Europa sunt ca incompatibile cu poziția unei fete. Așa d. e. chinezele pot luma în public fără nici o grijă din lungile lor pipe.

Femeea chineză trăește într'o singurătate severă, este cunoscut. O chineză tînără nu-și poate vedea nici chiar pe frații săi. Pe logodnic și-l vede numai în ziua nunții. Când este să se serbeze ceremonia căsătoriei, părinții ginereului merg la părinții miresei și-i dau acesteia câte un inel pentru inelariul fie-căreі mâni și 2 brățări: apoi îi împodobesc fruntea cu o diademă făcută din pene de păsări de mare. Ginerele nu primește nici un inel: chiar și mireasa imediat după nuntă își depune inelul pentru tot-dauna. Mireasa din pătura socială mijlocie primește ca dar de nuntă haina ei de mireasă împodobită cu perle, opt ulcioare cu vin sau rachiu de orez, două sute de pănișoare, opt oi și opt gîște. Cu deosebire gîsca este simbolul căsătoriei.

Gâștele și miei sunt vĕrgați în roșu. In ziua nunții se transportă în mod sărbătoresc toată zestrea miresii și numai după ce acest act este terminat, mireasa trece pragul locuinții ginerelui. Mamă-sa îi înfășoară cu ocazia aceasta capul cu o bucată de mătase, ținind locul unui voal, care-i acopere toată fața. Ast-fel este condusă mireasa până la pragul casii, unde va locui și este dată în mâna mirelui. Acum, înaintea idolilor, care stau înșiruiți pe mese se aprind parfumuri și tinerii însurăței se aruncă de mai multe ori la pământ. După acestea li se dă în mână ca simbol al păcii o ramură de brad și ca simbol al fericirii un scăunel și apoi ginerele ia voalul de pe fața miresii. Noii căsătoriți se salută atunci cu multă ceremonie și beau din două potire de argint. Și asta este totul — ceremonia căsătoriei este terminată.

panul nu ştia cum să facă tăcere. In cele din urmă a chemat la ordine pe părintele *Iancu* din Zarand, a căruĭ voce puternică se auzise maĭ tare.

Insolenţa numituluĭ inginer a îndemnat apoĭ pe Dr. *I. Suciu* să ceară cuvêntul şi să protesteze contra faptuluĭ ca cineva *în cauză proprie* să vină şi să molesteze congregaţia. Invită pe fişpan să ia mĕsurĭ ca asemenĭ lucru să nu se poată întêmpla.

Româniĭ au urmărit cu dese aprobărĭ vorbirea d-luĭ Suciu.

După-ce a vorbit vicişpanul, congregaţia a primit propunerea comisieĭ permanente.

S'a urmat apoĭ cu discuţiĭ orĭ maĭ bine: votărĭ asupra unor afacerĭ de maĭ puţină importanţă.

Măcelul dela Aleşdĭ.

Ceea-ce s'a întâmplat la Aleşd, e adevĕrat măcel. Cine este vinovat în primul rînd: poporul agitat de agenţiĭ socialiştĭ orĭ geandarmeria care a făcut us de arme în mĕsură maĭ mare decât era necesitate, va dovedi-o ancheta

Fapt netăgăduit este, că până erĭ au fost *29 victime* şi după spusele doctorilor *vor maĭ muri încă mulţĭ din ceĭ răniţĭ*, căcĭ sunt *grav* răniţĭ nu maĭ puţin decât 40, durere, ceĭ maĭ mulţĭ — *Românĭ*, căcĭ deşi comuna Aleşd este ungurească, la întrunirea ce s'a ţinut veniseră socialiştiĭ românĭ de prin satele învecinate.

Ziarele maghiare din Oradia spun căĭ veniseră înarmaţĭ, uniĭ cu ciomege alţiĭ cu furcĭ de fer şi chiar cu revolvere.

Prima ciocnitură avu loc între popor şi husariĭ comandaţĭ de căpitanul Nedeczki. După-ce n'au vrut să se împrăştie, căpitanul Nedeczki a năvălit asupra lor. Eĭ însă l'au primit cu bâtele, aşa că un ţĕran socialist l'a lovit peste mână, în cât sabia i-a sărit cât colo. Un soldat, Halápi, a năvălit atuncĭ asupra ţĕranuluĭ crepêndu-ĭ capul cu sabia, încât a murit pe loc.

In cealaltă parte a pieţeĭ din sat, unde era ridicată tribuna pentru oratoriĭ kossuthiştĭ, într'astea tulburarea ajunsese la culme. Geandarmiĭ căutau să resfire poporul agitat. Se auzi d'odată o detunătură: Toader Archiş din Tinod trase cu revolverul în sergentul de geandarmĭ Resch Mihály, care însă maĭ avu atâta putere, să tragă şi el cu revolverul şi să omoare pe agresor, lovindu-l drept în cap; căzu apoĭ mort. Ceilalţĭ geandarmĭ se folosiră şi eĭ de arme: **trasera 58 de focurĭ.**

Nu se poate descrie groaza ce urmă după acestea. Strigăte înspăimêntătoare rĕsunau şi vaietele celor răniţĭ umpleau vĕzduhul. Fugeau toţĭ încotro puteau ear pe jos curgea sângele în abundanţă, căcĭ nu maĭ puţin decât 23 ţĕranĭ au rĕmas morţĭ îndată ear alţĭ şase murirĭ şi eĭ până în seară.

*

Şi maĭ grav e, că socialiştiĭ fugiţĭ spre casă şi ajungend prin satele de pe valea Crişuluĭ, au făcut grave tulburărĭ pretutindenĭ. Astfel la Bratca şi Barod *au dat foc magazinelor de lemne ale Ovreilor*. La Rev au năvălit asupra caseĭ comunale.

Peste tot a buit să se trimită miliţie.

Răniţiĭ au fosaşezaţĭ în primărie, unde doctoriĭ Sáms, Molnár şi Weiss, precum şi farmacist Kocsis li-a dat primele îngrijirĭ. Au ms la faţa loculuĭ şi Dr Popovicĭ, medicomitatens şi Dr. Frater, doctor la spital.

DIN AUSTRIA.

Şedinţa Rhsrathuluĭ.

Din Viena se tegrafează:

Cehiĭ tinerĭ şi c radicalĭ întră în sală abia după deschidea şedinţeĭ. Deputaţiĭ cehĭ Choç, Fressl şi Klofaç strigă preşedinteluĭ: *Fie-ţi ruşine! Frumos serviciu aĭ făcut parlamentarismuĭ! Fie-ĭ ruşine guvernuluĭ şi parlamentuĭ!*

După acest indent a urmat cetirea actelor întrate, ce adurat până la 1 şi jumătate. Intre acestea au fost şi interpelaţiunile în afacerea geveĭ impiegaţilor de tren din Ungaria. După etirea acestora maĭ mulţĭ deputaţĭ au protestat contra procedureĭ pre şedinteluĭ din şedinţi trecută. In urma asta camera a continuat liscuţia asupra proiectuluĭ pentru edificarea de şcoale superioare. După cuvêntul de inchetere al propunătoruluĭ *Vorák* propunerea ce urgenţă a acestuia a fost respinsă. Sedinţa proximă s'a fixat pentru ziua de Marţĭ.

Din străinătate.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Disolvarea parlamentuluĭ portugal.

Considerând starea agitată produsă de opositie, regele, după-ce a ascultat părerea senatuluĭ de stat, a subsemnat decretul, prin care camera este disolvată. In cameră s'a discutat asupra budgetuluĭ pe anul 1904—5, în casa de sus proiectul contingentuluĭ de armată pe anul curent. Pentru nouele alegerĭ termenul încă nu s'a fixat, dat este iminent. Noul parlament se va întruni la 29 Septemvrie.

*

Mişcare revoluţionară între Burĭ.

Ziarul *„Die Post“* adauge pe basa datelor unuĭ Africander la chestia deţinerii unuĭ Bur din Lydenburg pentru lesa maiestate, *că se pregăteşte o întinsă mişcare revoluţionară intre Burĭ, aĭ căreĭ urzitorĭ sunt treĭ foştĭ generalĭ din rĕsboiul sudafrican.* Aceştia ar fi înfiinţat o societate secretă, conform regulamentuluĭ căreia *tradarea* comisă de vr'un membru al eĭ *se pedepseşte cu moarte.*

*

Ministrul Combes despre lupta culturală în Francia.

La banchetul dat în onoarea ministruluĭ president francez Combes din incidentul visiteĭ sale în *Oleron*, bărbatul de stat francez a rostit un discurs, în care a accentuat, că a fost de lipsă *să se scape ţeara de sub jugul hierarchieĭ.* Dacă ar fi întârziat, ar fi fost peste putintă împedecarea năvălireĭ călugărilor în Francia. De alt-cum cabinetul nu s'a oprit în calea sa pentru a lupta contra congregaţiilor. Spune, că are deja gata programul uneĭ seriĭ întregĭ de reforme sociale, cu carĭ voeşte să lupte cu toată tăria contra orĭ-căruĭ privilegiu.

Nu are de scop să nimicească religiunea orĭ să zădărnicească liberul exerciţiu religios. Religiunea nu trebue confundată cu clericalismul. Noĭ păzim şi păstrăm religiunea, când tindem la separarea eĭ de către clericalism. Discursul a fost primit cu mare aprobare şi ovaţiunĭ sgomotoase.

Rĕsboiul ruso-japonez.

Ştirile sosite de pe câmpul de rĕsboiu presentă situaţiunea pentru Ruşĭ ca foarte defavorabilă. Port-Arthurul nu se poate lung timp menţinea, ear posiţia Ruşilor la fluviul Yalu încă este nespus de dificilă. Intr'aceea Chineziĭ se înarmează tot maĭ tare, toate astea sunt semne, carĭ presentă resultatul rĕsboiuluĭ pentru Rusia ca foarte dubios.

Cu mare interes este aşteptată şi intervenţia regeluĭ englez, care a păşit ca împăciuitor între ceĭ doĭ beligeranţĭ.

Despre evenimentele maĭ recente dăm la alt loc al ziaruluĭ telegramele.

Inarmarea Chineĭ.

Petersburg, 25 Aprilie. Pe basa rapoartelor din Pe-kin ziarul Moskovskiia Viedomosti comunică ştirea, că China se înarmează cu grabă febrilă. Trupele au plecat la hotarele Mandşurieĭ, generaliĭ au părăsit capitala. Bande de Chunchuzi ameninţă căile ferate, ear autorităţile chineze nu numaĭ că nu îĭ urmăresc, ci din contră îĭ protegează. Guvernul chinez a trimis trupe şi în Kalgan, ceea-ce a produs mare panică între comercianţiĭ ruşĭ d'acĭ.

In Peking în suburbiile europenilor domneşte mare spaimă. Coloniile se pregătesc pentru apărare.

*

Ofiţerul însărcinat cu darea şi primire de semnale, care se afla pe puntea cuirasatuluĭ „Petropavlovsk“ în momentul când acesta s'a scufundat şi care a isbutit să scape, — povesteşte următoarele:

„In momentul scufundăreĭ vasuluĭ, rĕsfoiam carnetul de semnale. Ultimul semnal al amiraluluĭ ordona ca torpiloarele să se întoarcă în port.

„Cuirasatul nostru înainta tot maĭ încet; părea că o să se oprească. De-odată se sgudui cu violenţă. Auziĭ o detunare după care urmară alte două. Mi-s'a părut că detunăturile veneau de sub punte.

„M'am repezit pe uşa cabineĭ cârmaciuluĭ, însă n'am putut s'ajung până acolo. Vasul începuse să se plece pe o coastă.

„Pe punte vĕzuĭ un ofiţer plin de sânge. Era amiralul Makaroff.

„Stătea întins cu faţa în jos.

„M'am repezit la el, l'am apucat de umerĭ şi m'am încercat să-l ridic. Vasul părea că se prăbuşeşte într'o prăpastie. Din toate părţile vasuluĭ săreau ţăndurĭ.

„Se auzea un sgomot înfricoşător, fumul se urca din vapor în norĭ groşĭ. După câte-va secunde începură să bată flacările în locul unde mĕ aflam, lângă amiralul Makaroff.

„Atuncĭ n'am maĭ stat la gândurĭ şi m'am aruncat pes e parapetul vasuluĭ. M'am ţinut puţin d'asupra apeĭ: apoĭ am fost atras la fund.

„Pot să-mĭ amintesc de căderea catartuluĭ, încolo nu ştiu nimic. Când m'am deşteptat, eram într'o şalupă.

„Pe vasul nostru se afla un bĕtrân cu o barbă albă foarte frumoasă şi care era iubit de toţĭ marinarii. In momentul detunărilor, el avea în mână o carte cu foĭ albe pe care scria sau desemna. Acesta era pictorul Vereşciagin“.

DIN ROMÂNIA.

Aniversarea nașterii M. Sale Regelui. *Te-Deum-ul dela Mitropolie. — Asistența. — La Palatul Regal.* Mercurĭ s'a sărbătorit cu o deosebită solemnitate aniversarea nașterei și a proclamărei ca Domn a M. Sale Regelui.

La orele 10 dimineața s'a oficiat la Mitropolie un serviciu divin solemn de către P. S. Sa Archiereul Nifon, vicarul sf. Mitropoliĭ, înconjurat de un numĕros cler și de corul mitropolitan.

Au asistat la acest serviciu divin: Casa regală și princiară, d-niĭ: Dim. A. Sturdza președintele consiliului de miniștri; V. Lascar, ministru de interne; Em. Costinescu, ministru de finanțe; C. Stoicescu, ministru de domeniĭ, și M. Porumbaru, ministru de lucrărĭ publice; P. S. Aurelian, președintele Senatuluĭ; general Warthiade, general Coandă, secretarul general al ministerului de rĕsboiu; d-niĭ generalĭ Popescu, Oprescu, colonel Zahareanu, maioriĭ Baranga și Socec; Gr. Ștefănescu, procuror general etc. etc.

*

Onorurile militare au fost date de către o companie din geniu cu muzică și drapel

După terminarea serviciului divin, compania a defilat în fața d-luĭ Sturdza, ministrul de rĕsboiu.

*

Membriĭ guvernuluĭ s'au presentat apoĭ în corpore M. S. Regelui, căruia I-au prezentat omagiile lor.

Registrele au fost acoperite cu numĕroase semnăturĭ.

*

AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principesa Maria au luat dejunul la Palat.

Capitala a fost pavoazată. Toate ministerele și autoritățile și-au suspendat lucrările, afară de cele judiciare și Parlamentul.

La toate bisericile din Capitală s'a oficiat astăzĭ de dimineață câte un serviciu divin și s'au făcut rugăciunĭ pentru sănĕtatea Majestăței Sale și pentru prosperitatea regatului.

De asemenĭ la toate bisericile catedrale din județe s'ă oficiat câte un sorviciu divin în presența autorităților locale.

*

Geografia țăriĭ. — După ultima statistică întocmită de ministerul de domeniĭ, populația țăreĭ pe anul trecut a fost de 6 milioane 300 miĭ 452 locuitorĭ.

Din suprafața totală a țăreĭ de 13.131.744 hectare, necultivabile 3.383.400 hectare, fiind acoperite cu bălțĭ, râpe, munțĭ, carsurĭ de apă, etc.

Pădurile acoperă o suprafață de 2.744.048 hectare.

Suprafața terenurilor cultivabile, arăturĭ, islazurĭ, fînețe, etc., e de 7.139.758.

Rețeaua căilor ferate române e de 3.200 km. ear a telegrafelor de 14.800 km.

Din aceeașĭ statistică se vede că datoria publică a țăreĭ este pe ziua de 1 Aprilie 1904 de 1.392.734.054 leĭ, ceea-ce revine la 233 leĭ de cap de locuitor.

Budgetul cheltuelilor generale pe anul 1904 până la 1905 e de 253 mil. 890.313 leĭ, din carĭ 38 mil. 820.000 se cheltuesc pentru armată.

Apel

către publicul român.

Adunarea generală a asociațiuniĭ pentru literatura română și cultura poporuluĭ român, ținută la anul 1897 în Mediaș, a hotărît înființarea unuĭ muzeu istoric și etnografic al Românilor din Ungaria și Transilvania, și publicul român apreciând după merit însemnătatea acesteĭ instituțiunĭ, a întîmpinat inițiativa Asociațiuniĭ cu cea maĭ mare însuflețire.

Toate păturile societățiĭ românești s'au arătat pătrunse de convingerea, că prin înființarea așezămêntuluĭ proiectat de Asociațiune, generațiunea de astăzĭ își împlinește o sfântă datorie față cu acele figurĭ mărețe, căror avem să le mulțămim renașterea elementuluĭ nostru, și că s'ar face vinovată de ocara posterității, dacă nu i-ar transmite neștirbită moștenirea națională ce a găsit.

Acesteĭ convingerĭ și însuflețireĭ poporuluĭ nostru pentru idealurile sale naționale, este a se mulțămi, că Asociațiunea deja astăzĭ, abia după 6—7 anĭ dela memorabila hotărîre din Mediaș, s'a și putut ruca de realisarea Museuluĭ nostru național.

Prin contribuirea fundatorilor și altor donatorĭ, prin loteria angiată în acest scop și în deosebĭ prin splendida donațiune de 24,000 cor., cu care Illustrul bărbat dl Alexandru de Mocsonyi, presidentu Asociațiuniĭ, și dl Zeno Mocsonyi de Foen, a inaugurat o nouă serie de contribuirĭ, fondul Museuluĭ a crescut la respectabila sumă de aproape 100,000 cor., și astfel Asociațiunea — după-ce s'a îngrigit cu toată precauțiunea de un plan cât se poate maĭ corĕspunzĕtor scopului urmărit, — a putut începe ridicarea falnicuĭ palat, care va avea să adăpostească clenodiile trecutuluĭ, productele muncĭĭ și momentele caracteristice ale viețiĭ naționale a poporului român din țeară, și speră că îl va putea reda destinațiuniĭ sale încă în decursul anului 1904.

De oare-ce însă museul nostru, acest măreț monument cultural, trebue creat. — deși cu toată modestia ce caracterisează elementul nostru, totuși în condițiunĭ demne de importanța unuĭ popor de 3 milioane și corespunzĕtoare scopuluĭ urmărit — fondurile adunate până astăzĭ nu acoper încă toate cheltuelile zidireĭ, și afară de aceea instalațiunile interne ale așezămêntuluĭ proiectat încă vor reclama sume considerabile.

Din această caus Comitetul central al Asociațiuniĭ — în virtutea autorisăriĭ primite prin ordinațiunea Dluĭ Ministru reg. ung. de interne Nr. 130464/1903 III. b. din 8 Februarie 1904, de a colecta pentru acest Museu pe întreg teritorul regatuluĭ Ungarieĭ donațiunĭ în banĭ și obiecte, — se vede îndemnat, a adresa un nou și călduros apel către publicul român, învitând pe toțĭ câțĭ se interesează de progresul cultural al poporuluĭ nostru, ca prin marinimoase contribuirĭ la fondul Museuluĭ, să pună Asociațiunea în posibilitatea de a ridica acest important așezămênt național în timp apropiat și în condițiunĭ pe deplin mulțămitoare.

Din sedința Comitetuluĭ central al Asociațiuniĭ pentru literatura română și cultura poporuluĭ român, ținută în Sibiĭu la 14 Aprilie 1904.

Iosif St. Șuluțiu m. p.
president.

Dr. Cornel Diaconovich m. p.,
secretar I.

Marea nenorocire.

Sub acest titlu «Die Zeit» publică un interesant articol de fond din care extragem următoarele:

De curênd ziarele publicaseră un interview cu vice-amiralul Skrydloff. Acest ofițer superior de marină reducea la o minimă importanță „micile insuccese" suferite de flota rusă la începutul rĕsboiuluĭ prin atacurile perfide ale inamiculuĭ. Dar acum — zicea el — va auzi toată lumea de marile noastre succese. Acum Makaroff e în Port-Arthur, și invidiez pe Makaroff pentru norocul ce l'a avut că a fost numit comandant superior al floteĭ din Asia răsăriteană.

De ierĭ — continuă „Die Zeit" — amiralul Makaroff nu maĭ e omul cu noroc, nu maĭ poate fi invidiat. Makaroff e mort și împreună cu el cam 600 de ofițerĭ și marinarĭ...

Prin această catastrofă, optimismul Rusieĭ oficiale a suferit o grea lovitură. Moartea luĭ Makaroff — abstrăgând dela perderea celuĭ maĭ bun vas de rĕsboĭ (Petropavlovsk) pe care-l aveau Rușiĭ în flota ce le maĭ rămăsese în Extremul-Orient — nu maĭ e un mic insucces, ci o mare nenorocice națională. Omul acesta, pe care țarul îndată după primele știrĭ rele de pe teatrul de rĕsboĭ, l'a numit comandant suprem al floteĭ ost-asiatice, valora el singur pentru patria sa cât o flotă întreagă. El era speranța Rusieĭ, el și Kuropatkin care a trebuit să primească comanda armateĭ de uscat, după-ce s'a dovedit că guvernorul Alexieff nu e la înălțimea graveĭ situațiunĭ militare pe apă și pe uscat. Poziția acestor doĭ ofițerĭ era așa de înaltă în cât stăteau alăturea cu puternicul guvernator. Kuropatkin n'a început să se afirme încă în rĕsboiul pe uscat. Dar Makaroff, care se dusese în grabă la Port-Arthur, a știut să se facă repede remarcabil. Din ziua sosireĭ sale acolo părea a fi întrat un alt spirit în flota rusă. Curaj, energie, îndrăsneală chiar însuflețeau trupele. O dată trecuse strâmtoarea Port-Arthuruluĭ, lăsată liberă de Japonezĭ — o cutezanță pe care nimenĭ n'o riscase înaintea luĭ; s'a întors norocos în port și Rusia a iubilat din causa aceasta. Căcĭ dacă Makaroff putea să se plimbe în fața Port-Arthuruluĭ evident că dominațiunea mărilĭ de către Japonezĭ nu era întreagă. La a doua eșire din port, și-a plătit îndrăzneale cu vieața.

Generaliĭ rușĭ disprețuesc inamicul în contra căruia se luptă. Disprețuirea Japonieĭ era sentimentul dominant în Rusia deja înainte de isbucnirea rĕsboiuluĭ. Nu se credea că mica Japonie ar cuteza să se pună împotrivă cu uriașa Rusie și când a pornit rĕsboiul nimenĭ nu credea în Rusia că ea va avea vre-un succes. Ca un veritabil popor rĕsboinic însă, Japoneziĭ au marea calitate că prețuesc și respectă pe adversar. Opera mareluĭ stat major german asupra rĕsboiuluĭ dela 1870—71 oferă o frumoasă pagină de laudă și recunoaștere a meritelor armateĭ franceze. Rusia a rĕmas cu încăpăținare necredincioasă acestuĭ vechiu și bun principiu militar. Ea era orbită când nu se aștepta la rĕsboĭ, orbită când disprețuia primele dezastre carĭ îĭ zdruncinau prestigiul în toată lumea. Cu totul altmintrelea au făcut Japoneziĭ. Pe apă ca și pe uscat au procedat liniștit și stăruitor pe calea de maĭ nainte trasă. Eĭ nu disprețuesc adversarul, ba poate îl consideră maĭ puternic de cât este.

Cercurile militare socotiseră ca o greșală principală în tactica Japonezilor că nu s'au folosit îndeajuns de puterea lor actuală covîrșitoare asupra forțelor ruse, că își conduc operațiunile prea încet și prea cu multă precauțiune. În loc de succese marĭ din partea lor, eĭ n'au putut prezinta criticeĭ militare de cât micĭ insuccese ale adversaruluĭ. Dar nenorocirea de erĭ va fi și pentru ceĭ maĭ marĭ disprețuitorĭ din Rusia aĭ Japonieĭ un puternic avertisment pentru o altă prețuire a adversaruluĭ...

Câni de rĕsboiu.

Cine-și maĭ aduce aminte de locotenentul Jupin?

El a dispărut din rîndurile armateĭ uitat de toțĭ, ceea-ce de sigur n'a meritat.

Și tocmaĭ acest locotenent a făcut să triumfe în Francia o idee, care în Germania, Austria și Rusia deja de mult devenise fapt.

Câniĭ de rĕsboiu, introduși într'un regiment de infanterie din Tours, în curînd fură întrebuințațĭ într'un mare numĕr de trupe.

Și într'adevĕr, se obținură rezultute încurajetoare cu sĕrmanele animale. Insă din nenorocire în Francia totul este numaĭ foc de pae. După entusiasmul primelor lunĭ, veni indeferența, apoĭ uitarea și în sfîrșit proscripția astor fel de câinĭ din armata franceză, pe când în celelalte armate eĭ fac minunĭ.

In rĕsboiul spano- american, Spanioliĭ întrebuințau câinĭ pentru a demasca pe cubanĭ, adversariĭ lor.

Magnesieniĭ puneau totdeauna pe picior de rĕsboiu 3 corpurĭ de armată: primul, din oameniĭ liberĭ, al doilea din sclavĭ, și al treilea compus din câinĭ.

Alyattes, regele Lydieĭ; Cyrus, regele Persieĭ; Attila; Vercingetorix etc., aveau regimente întregĭ de cânĭ dresațĭ. Tot astfel Henric VIII, regele Angliei, avea o mulțime de câinĭ căcĭ când a contractat o alianță cu Carol Quintul contra luĭ Francisc I, trimise aliatuluĭ sĕu și un batalion de opt sute de câinĭ din rasa sfântul Hubert. Impĕratul german fu foarte satisfăcut de serviciile ce i-le făcură auxilariĭ sĕĭ cu patru labe.

Un alt batalion de 600 câinĭ, era întrebuințat de către contele d'Essex, carĭ, sub domnia Elisabeteĭ, să reprime tulburările irlandezilor.

In special însă Germanii şi Ruşii astăzi dau o mare importanţă chestiunii dresării câinilor.

S'au făcut instrucţii minuţioase şi mĕsuri serioase, s'au pus în practică în privinţa dresării lor.

Cu deosebire dresorii se silesc să le desvoalte foarte mult simţul mirosului.

Căci se ştie, câinele este dotat cu o incomparabibilă sensibilitate olfactivă; el simte admirabil, cu deosebire apropierea unei trupe, pentru-că aceasta degajează un miros particular, datorit alimentaţiunii sale particulare.

Pentru câine mirosul Francezului diferă de al Germanului, ca şi al Rusului de al Francezului.

Tot astfel vederea ageră, ce o posedă anumite rase canine, este foarte preţioasă.

Un câine, dresat convenabil, distinge la distanţe considerabile, coloarea uniformei unei trupe, care vine spre el, şi astfel deşteaptă pe stăpânul sĕu cu mult înainte ca acesta şi-ar putea da seama, dacă cei ce vin sunt amici sau inimici.

Resultatul acesta se obţine cu mult mai uşor de cum s'ar crede El aparţine unei metode speciale, căreia Germanii îi dau o atenţiune specială.

NOUTĂŢI.

ARAD, 26 Aprilie 1904.

— **Ştiri personale.** *D-na Maria Dima şi d. Gheorghe Dima au plecat din Arad Duminecă dimineaţa ear d. D. Popovici a plecat Luni. Iubiţii artişti s'au dus la Sibiiu, unde sunt aşteptaţi cu dor şi vor da concert Joi, în sala mare dela Geselschafftshaus.*

— **Un jubileu.** Duminecă s'a serbat în fruntaşa noastră comună Pecica-română, din incidentul trecerei în pensiune a d-nei *Emilia Bodrogeanu-Ciorogariu*, iubileul de 25 de ani al serviciului învĕţătoresc al distinsei învĕţătoare.

Un frumos numĕr de eleve, rudenii, amici ai iubilantei şi credincioşi din Pecica au luat parte la solemnitatea serbărei.

După terminarea serviciului divin, publicul s'a adunat în şcoala de fete din Pecica, unde s'au predat iubilantei frumoase daruri de amintire din partea fostelor sale eleve.

Seara s'a dat un banchet în onoarea d-nei Bodrogeanu, a merituoasei foste învĕţătoare, în casina din Pecica.

S'au rostit mai multe toaste în onoarea iubilantei, care a fost în şcoală un model de învăţătoare şi sub pĕrul alb poartă podoabă de înţelepciune.

— **Ladislau Cenna,** feldmareşal-locotenent în armata austro-ungară, ataşat inspectorului general de artilerie, a fost decorat cu crucea de cavaler a ordinului Leopold.

— **Episcopul Aradului către al Orăzii-mari.** Pr. SSa episcopul Dr. Demetriu Radu, petrecând în luna trecută câteva sĕptĕmâni în Beiuş, a mers de a vizitat şi internatul gr.-or. unde a adresat tinerimei o cuvĕntare părintească. Relatându-se aceasta Pr. SSale episcopului I. I. Papp al Aradului, sub a cărui jurisdicţiune se află internatul din Beiuş, a adresat episcopului din Oradea-mare o călduroasă scrisoare mulţumindu-i pentru această atenţiune, prin care se probează că de şi aparţinênd la două confesiuni, iubirea de patrie şi de neam ne întruneşte în acelaş sentiment comun. („Familia“).

— **Visita regelui Spaniei în casa alienaţilor.** Regele Alfonzo, care de present călĕtoreşte prin provincia Cataloniei, a făcut o visită, cum se vesteşte din Madrid, şi în casa alienaţilor San Baudilio din apropierea oraşului Barcelona. Aici vorbind cu mai mulţi alienaţi, s'a întêmplat scena următoare: Regele vorbind unui nefericit, care era îmbrăcat elegant, l'a întrebat, cine este? Cel agrăit salutând pe rege cu supunere, a rĕspuns:

— *Sunt regele Spaniei!* Regele Alfonzo zimbind, i-a întins mâna zicĕnd:

— Atunci putem da mâna, iubite coleg!

— **Br. Bánffy candidat de deputat.** In urma alegerei lui Dr. Lázar György de primar al oraşului Seghedin, mandat de deputat pentru cercul I. al Seghedinului a devenit vacant. Partidul oposiţional a decis să candideze pe baronul Bánffy Dezsö.

— **Viaţă nouă în dieza Orăzii-mari.** Pr. SSa episcopul Dr. Demetriu Radu a întrodus în dieceza sa o inovaţiune ca a fost salutată cu cea mai mare bucurie de toţi preoţimea şi a produs o adevĕrată viaţă nouă în dieceză unde spiritul public amorţise. Aceasinovaţiune este înfiinţarea conferenţelor protopeşti, în cari preoţii discută chestiunile privitoarla împlinirea chemării lor. S'au şi ţinut mai multe conferenţe de aceste şi pretutindeni ele a deşteptat cel mai mare entusiasm şi speranţe în alte pentru viitor. Dieceza Orăzii-mari are un lĕr cult, ceea ce i-a lipsit pân'acuma a fost colucerea din centru. Vedem cu plăcere că de acuma înainte clerul acesta va avea un harnic conducĕtor. „Familia“.

— **Loubet la Roma.** in Roma se anunţă, că preşedintele republicei anceze Loubet va fi primit la gară de către rege Victor Emanuel însoţit de contele de Torino şi ducele de Genua. La Ouirinal va fi primit de către regina Elena. Ducele de Aosta, care în una unui accident zace bolnav, nu poate lua partela recepţie; tot aşa şi ducele de Abbruzzo, care ete de present în America. — Din Paris se telegrafează: Preşedintele Loubet pleacă azi însoţit e ministrul de externe Delcassé în Italia.

— **Lămurire.** In numĕrul 66 a *„Tribunei“* s'au publicat pe pagina 4 sub titlul *„Dela comunitatea de avere“ — convobire cu dl Curescu*, şi anume: în alienat 6, unde se scrie: *„Se miră mult, cum dl. Dr. Ionescu scrie despre dînsul atari lucruri, când ştie, că änsul singur i-a gratulat lui Brancovici pentru reuşită,“* care are să se înţeleagă aşa *că „fratele sĕu i-a gratulat lui Brancovici pentru reuşită.“*

— **Cum a scăpat marele duce Cyrill.** Marele duce rusesc *Cyrill* a sosit în drumul sĕu spre St.-Petersburg noaptea, la Charbin. Vĕtămările şi rănile suferite cu ocasia catastrofei marelui cuirasat *„Petropawlovsk“*, mai ales cele de pe gât şi [illegible] din armură, încep deja să se vindece şi marele duce poate chiar să stea în picioare. El singur mărturiseşte, că nici acum nu este în curat relativ la modul, prin care a scăpat de pericolul de moarte. Când s'a întêmplat explosiunea, merele duce *Cyrill* stătea tocmai pe puntea de comandă, ear la capĕtul celalalt al puntei era admiralul *Macarov*. Marelui duce *Cyrill* i-s'a părut, că *explosiunea îngrozitoare despică d'odată vaporul în două.* Se înălţă o uriaşă columnă de fum şi deja de jumătate inconştient vĕzu, că partea dinainte a vaporului panţerat *„Petropawlovsk“* e deja sub apă şi dădu cu ochii de o mulţime de cadavre. Sări instinctiv de pe puntea comandantului şi prin fumul cel des şi aburi arzători, peste cadavre şi bucăţi de vapor explodate fugi în partea dindărăt a vaporului, *de unde sări cu un curagiu admirabil în mare.* Vĕzêndu-se împresurat de valuri grozave recunoscu imediat marele pericol, ce-'l ameninţa, dacă nu îşi strânge puterile spre a eşi din atmosfera explosiunei întrând adânc sub apă şi depărtându-se de cuirasatul *„Petropawlovsk“*.

Cu constituţia sa corporală de atlet şi fiind un escelent înotător îndeplini acest plan îndrăzneţ din cale afară şi adunându-'şi toate puterile ce-i mai rĕmăsese, înotă într'una până atunci, când crezu, că têmplile i-se sparg — aşa de tare s'a sforţat ca să-'şi reţină respiraţiunea. In sfîrşit fu de părere, că a ajuns destul de departe dela locul, unde s'a întêmplat teribila catastrofă şi acum începu să înoate în sus spre a veni la suprafaţa apei, însă ţinu mult, până-ce îi reuşi a ajunge la suprafaţă, aşa că de repeţite-ori credea, că s'a coborît prea adînc în mare şi că este siguramente perdut. In fine observă din nou lumină, plumânile i-se umflară de aerul curat al mării şi *se acaţă cu mâna de o grindă, ce plutea d'asupra apei;* în celălalt capĕt al grindei se prindea cu mânile în desperare un alt naufragiat. Marele duce *Ciril* se uită acum împrejur: de imposantul vapor cuirasat de I clasă, *„Petropavlovsk“* nu era nici măcar o urmă; valurile mărei se liniştiră de tot, puternicul bastiment panţerat s'a scufundat pentru totdeauna.

— **Teatrul Naţional din Bucureşti** ş'a închis stagiunea Mercuri la 31 Martie v. (31 Aprilie n.) cu drama „Kean“ în 5 acte şi un tablou de Alex. Duma-tatăl. De acum înainte nu se vor da decât câteva representaţii de beneficiu, cari în cursul stagiunii s'au cassat. Precum am aflat succesul material al stagiunii a fost destul de bun. Inchiderea s'a făcut fără deficit, ceea-ce de mulţi ani nu s'a mai putut constata.

— **Serata societăţii „Transilvania“ din Bucureşti.** Sâmbăta trecută s'a dat la Bucureşti în sala dela „Liedertafel“ o serată musicală de către societatea pentru ajutorarea meseriaşilor şi studenţilor români de dincoace de Carpaţi, „Transilvania,“ cu concursul societăţii corale Carmen şi al mai multor artişti şi artiste. Printre artistele cari şi-au dat concursul, s'au remarcat d-nele M. Ionaşcu şi M. Girgea, artiste ale Teatrului Naţional. Cea dintîiu a recitat monologul „In conciliere,“ ear' d-na Giurgea „Ispita“ şi „Cântecul fusului“ ambele de G. Coşbuc, primite de public cu entusiaste ovaţii. Dintre cântăreţi d-nii V. Panaitescu bas şi C. Stănescu tenor liric. Societatea „Carmen“, totdauna, a avut succesul cel mai mare al seratei, care s'a sfîrşit cu un dans foarte animat. Lume multă.

— **O nouă expediţie la polul nordic.** O depeşă din Stockholm vesteşte, că milionarul american *Ziegler*, care a arangiat şi expediţiunea Sverdrup, are de gând să arangeze o noua epediţie, cu scop nu mai ambiţios, decât ca eventual să fâlfâe pentru prima dată steagul american la polul nordic. Ziegler a cumpĕrat deja vasul Freithjof, ear acum cearcă oameni întreprinzĕtori.

— **Frigul în Siberia.** In 1 April n. era temperatura în Omsk 25·2 grade Celsius, Tomsk 11·5° C, în Barnau 17·9° C, în Irkutsk 14·6° C, în Wladiwostok 3·4° C.

— **Trei luni de odată.** Locuitorii comunei Assakurt (com. Nyitra) au avut zilele trecute o privelişte foarte curioasă. In jurul lunei s'a format o curte luminoasă şi în dreapta şi în stînga s'a ivit câte o lună. Aceasta privelişte a ţinut 15 minute

— **Producţia aurului în 1903.** Anul trecut în Australia s'a produs cel mai mult aur şi anume în preţ de 194 milioane funţi sterlingi (357·6 milioane coroane); în America de 14·9 milioane funţi sterlingi (357·6 milioane); în Africa de mează-zi de 14·2 milioane funţi sterlingi (340·3 milioaon coroane). Producţia aurului din lumea întreagă representă 67·5 milioane funţi sterlingi (1620 milioane coroane).

— **Fumatul şi copii.** Fumatul nu e spre folosul oamenilor, copiilor le strică însă foarte. In Norvegia sunt pedepsiţi de tot aspru traficanţii, cari dau ţigări băeţilor mai tinări de cinci-sprezece ani. Pe insulele Princ-Erward numai cei ce au îndeplinit vîrsta de 18 ani pot fuma. Dacă îi găsesc fumând, fiind mai tînăr îi închid pe trei luni de zile. Tot aceeaş lege domneşte şi în Bermida. In Franţa s'a oprit, ca şcolarii să fumeze

— **Adêncimea mării.** Intr'o carte nemţească, ce a apărut de curênd, să arată adêncimea mărilor. După datele acestei cărţi marea mediterană nu are nicăiri adêncime mai mare de 3500 metri. Oceanul atlantic are unele locuri de 6000 metri adêncime, dar cea mai adêncă mare este oceanul pacific, care într'un loc este de 9416 m. — Prin urmare adêncimea aceasta este mai mare decât înălţimea celui mai înalt munte de pe pământ, care n'are decât 8840 metri.

— **Varia,** împĕratul japonez e mândru, că dintre toţi domnitorii europeni, el are cei mai mulţi străbuni, deoare-ce el este 122 în rêndul împĕraţilor câţi s'au perondat pe tronul Japoniei. Fondatorul dinastiei s'a născut cu 666 ani nainte de Christos fiindu-i contemporan în Asiria Nabucodonozar. Originea dinastiei de Habsburg începe abia la 44 nainte de Christos pe timpul lui Cezar. — In şcoalele publice ale Statelor-Unite primesc instrucţiune publică 16 milioane băieţi şi tineri. — Un naturalist a calculat, că musca când sboară îşi mişcă aripele de 400 ori pe secundă. — Cu ajutorul aparatului aşa numit microfon se poate auzi bine sgomotul paşilor de muscă.

— **Soţia lui Ramses II.** Din Roma se telegrafează, că profesorul de universitate *Schiaparelli* făcênd săpături în jurul Thebei, a dat peste mormêntul soţiei lui Ramses II., *Nofritărimerimut* şi mumia acesteia.

— **Papa şi Rampolla.** Din Roma se scrie, că papa a voit să numească pe *Rampolla* fostul secretar de stat papal, metropolit de Palermo în locul decedatului cardinal Celezia, dar acesta n'a primit, de oare-ce din Roma nu voeşte să se depărteze.

— **Congres internaţional de femei.** In curînd se va ţine la Berlin un congres al femeilor din toată lumea. Toate comitetele societăţilor femeeşti din lume au primit invitaţiuni la acest congres.

El va avea loc între zilele de 8 până la 18 Iunie st. n.

Intre 8 şi 11 Iunie se va ţine şedinţele Alianţei Universale Femenine, ear zilele de 11 şi 18 Iunie sunt destinate congresului internaţional de femei.

Membrele congresului vor avea intrare la amêndouă marile adunări. Toate membrele vor trebui să plătească o taxă de intrare de 8 mărci, în schimbul cărora vor căpăta o cartă de liberă intrare.

— **Proces muzical.** Un ciudat proces muzical a avut loc zilele trecute la Paris. „Societatea de autori şi compozitori de muzică“ a dat în judecată o mare companie maritimă care organizase câte-va concerte în saloanele unui pachebot, în timpul călătoriei pe apă.

Tribunalul însă nu voi să ştie de nimic şi achită acuzata. Căci, e fapt, seratele date pe bordul unui vas pot fi asimilate cu reuniunile în familie; nu-i dar nici un motiv ca să se plătească drepturi de autor.

Nici vestitul Solomon n'ar fi judecat mai bine, căci unde am ajunge dacă toate producţiile muzicale sau literare ar fi supuse drepturile de autor? Un domn care ar fluera pe stradă valsul din „Vagabonzii“ sau o romanţă la modă, fata de pension care ar declama o poesie sau o scenă de teatru la seratele pensionului, domnişoara care ar cânta la piano Mazurka de Wieniawski, toată lumea, înainte de a cânta, ar trebui să achite faimoasele drepturi. Asta ar avea haz!

— **Biblioteca „Academiei Române“.** Mişcarea în luna Martie 1904 1. Consultarea. A. Cărţi tipărite. 1. Cerute cu buletine. Cetitori 730. Volume 2963. 2. Imprumuturi acasă. Cetitori 15. Volume 99. Total: Cetitori 745. Volume 3062. Aflătoare în sala de lucru: Cărţi. Volume 1725. Reviste române. Volume 35. Reviste străine, Volume 123 B. Manuscripte şi documente. Manuscripte. Cetitori 93. Volume 262. Documente. Cotitori 28. Volume 678. Cărţi vechi româneşti (1508—1930). Cetitori 12. Volume 27. II. Sporirea. Primite. 1. Conform legii dela 1 Aprilie 1885. Volume şi broşuri 203. Numere de Reviste române 290. Note musicale 4. 2. In dar sau în schimb. Volume şi broşuri 82. Numere de Reviste române 18. Numere de Reviste străine 22. Volume mscr. 2. Doaumente 3. 3. Cumpărate. Volume şi broşuri 23 Numere de Reviste străine 84. Volume mscr. 29 Documente 2853. Total. Volume şi broşuri 298. Numere de Reviste române 308. Numere de Reviste străine 106. Volume mscr. 31. Documante 2856. Note musicale 4.

— **Viaţa unui tun.** In resboiul din Resărit ceea ce costă mai mult din toate sunt vapoarele de resboi şi îndeosebi e tunul. Iată un esemplu, care ne face să înţelegem aceasta: Tunuri japoneze de calibru 32 centimetrii. Trei bucăţi de acest tip, sistem al ingineriului Canet şi de fabricaţiune franceză, armează turlele vaselor Itsukuşima „Matsuşima“ şi „Haşidate“. Fie care din aceste tunuri cari cântăresc 66.000 kilograme, costă fie care 400.000 lei. Toată încărcătura costă 5.000 lei, turela cuirasată costă 300.000 lei; în total un tun costă un mil. şi 200.000 lei. Aceste tunuri trag în depărtare de 8 kilometri an glonţ de 450 kilograme, care costă 3000 lei, cu o încărcătură de 140 kilograme de praf fără fum á 10 lei, adecă 1400 de lei. Fie care lovitură costă deci în total 4400 lei. Dar un tun să strică repede, metalul să roade şi după un număr oarecare de trageri, tunul e scos din folosinţă. Un tun de 32 centimetri, nu poate să tragă mai mult de 100 lovituri. Cauza principală că se rod tunurile, e praful nou de puşcă ce să întrebuinţează. Acest praf de puşcă e de mai multe feluri. Se foloseşte praf fără fum, care strică mai mult. Tunul rus de calibru 18 centimetri, are o lungime de 9 metri, el aruncă proectil de 43 kilograme, cu 8 — 9 lovituri pe minut. Tunul japonez pe 18 centimetri e mult mai scurt, de 3 metri. Proectul său e de 18 kilometri, dar poate să tragă 15 — 18 lovituri minut şi are o durată de 800 lovituri.

— **Prima jurnalistă.** Miss Frances Power Cobbe a murit în vîrstă de 82 de ani în patria ei la Wales (Henrt la Dolgelly).

Ea era de pere că femeea are o deosebită vocaţiune pentru ziaristică, şi apără foarte energic drepturile femeiei.

Cariera ei jurnalistă fu plină de succese.

Ani îndelungi ea scrise articole de fond la ziarul „Echo“ un timp lung fu corespondenta lui „Daily News“.

Ea colabora la toate principalele ziare săptămînale şi lunare.

Fu prima fene care făcu parte din redacţia unui ziar londez şi se lăuda tot-dauna că „Sper să fi demonstrat odată pentru tot-d'auna că o femei jurnalistă e tot aşa de dibace ca şi un bărbat“, spunea ea.

— **Teribila sartă a unei Casandre ruse.** Ca exemplu necrez de barbarie se scrie din Moscova:

Statul Lebtsk era de mai mult timp cunoscut ca reşedinţa unei fete frumoase annme Aksinya Petrokoff, ghicitoare foarte renumită.

De la isbucnirea resboiului, ea spunea că fusese la Port-Arthur şi era revoltată de răul tratament şi mizeria soldaţilor.

In fine mai povesti că toţi soldaţii din districtul acela murseră sau erau aproape să moară.

Această povestire produse aşa o agitaţia între ţerani că începură a lua informaţiuni şi natural că aflară de la oamenii guvernului că nimic nu era adevărat.

Aceasta aduse pe locuitorii din sat la aşa o furie contra nenorociteei Casandre, care îi neliniştise atâta prin povestirile ei mincinoase (!) că aprinseră casa „vrăjitoarei“ şi traseră fata afară pe stradă. Apoi îi rupseră hainele, o legară de coada unui cal şi o goniră prin sat până fu aproape moartă.

— **Regina vitelor.** La Texas, o anume miss Carolina Bonival posedă 20.000 animale şi 2000 de cai. Vă închipuiţi ce personal numeros îi trebue pentru-ca să îngrijească o asemenea menagerie?

In fie-care zi peste 100 de servitori sunt însărcinaţi să furnizeze de mâncare tuturor animalelor.

Nu odată i-s'a întâmplat misseï Bonival să se pue, ea însaşi, în fruntea corpului ei de paznici pentru a urmări pe hoţii de vite.

Intr'un rînd a omorît cu propria-i mână pe doi hoţi cari fugeau tîrînd cu ei vite cornute din ferma ei.

Miss Bonival e foarte iubită de toţi cei cari o înconjoară şi a fost supranumită „the Cattle Queen“, adică: regina vitelor.

— **Durere de stomac.** *Sgârciuri de stomac, catar greu de stomac,* la boale de stomac *învechite* şi împotriva *lipsei de ape, tit,* mijloc sigur. *Purgativ sigur, inerţia cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri,* este thea întăritoare de stomac **„Centauria“** a farmacistului *Kossuth*

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.
Cutia mare . . 2 cor. — —

In contra *tusei, catarului* (troahnă) *răguşelei, flegmei* şi *iritaţiunii gâtului* este de un efect eminent, *pastilele* de pept »**Senega.**« Preţul 1 cor. Se pot căpăta în farmacia la »*Maria Fecioară*« a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piaţa Boros-Béni Nr. 15.

Telegrame.

Paris, 28 Aprilie. Lui *New-York Herald* îi se telegrafează din Petersburg: In cercuri militare de marină se crede, că Port-Arthurul *nu să poate mult timp menţinea.* Tot aşa de *desperată este posiţia Rusilor şi la fluviul Yalu,* care se agravează şi mai mult prin împregiurarea, *că pe peninsula Liao tung în scurt timp Japonezii vor avea la disposiţie o armată de 60.000 oameni.*

Acţiunea de împăcare a regelui Eduard.

Roma, 24 Aprilie. Trenul, care a adus pe oaspeţii Italiei: preşedintele *Loubet* şi minstrul de externe *Delcassé*, a sosit azi d. a. la 4 ore. Salutarea a fost nespus de cordială. Regele şi preşedintele s'au îmbrăţişat şi s'au sărutat. După ce suita ambilor capi a fost presentată reciproc, s'au urcat toţi în trăsură. In trăsura primă a şezut regele *Victor Emanuel* şi preşedintele *Loubet;* în a doua *contele de Torino* şi *ducele de Genua*, a urmat apoi trăsura ministrului *Dellcassé* cu ambasadorul *Barrere*, a ministrului president *Giolitti* cu ministrul de externe *Tittoni.*

Preşedintele a fost aclamat cu însufleţire de către publicul imens. La Via Nationale prinţul *Colonna* a bineventat pe preşedinte în numele Romei. Loubet a mulţumit întinzînd primarului mâna.

Roma, 24 Aprilie. Şirul trăsurilor a sosit la 4 ore 25 minute în Quirinal. In sala Helveţiei regina Elena a primit foarte cordial pe oaspeţi.

Londra, 25 Aprilie. Din Petersburg i-se telegrafează ziarului «Daily Express», că în cercurile politice din capitala Rusiei este aşteptată cu deosebit interes sosirea noului ambasador englez, căci este secret public, că Harding va aduce şi autograful regelui Edvard. Anume se svoneşte regele englez este hotărît să păşească ca intermediator între beligeranţi dar mai nainte voeşte să se convingă, dacă aceştia primesc cu bunăvoinţă mediaţiunea oferită. Ear dacă va fi primită, atunci regele va concrede afacerea meditaţiunii astor-fel de personagii, cari vor fi simpatici amenduror beligeranţilor.

Ziare italiene despre visita lui Loubet la Roma:

Giornale d'Italia relevă însemnătatea visitei preşedintelui francez Loubet, zicând că aceasta este garanţă viuă pentru pacea Italiei şi a Europei. Visita aceasta continuă — numitul ziar — nu stă în contrazicere cu alianţa noastră de care ne alipim şi rămânem pe lângă ea cu credinţă şi fidelitate, şi care ne face posibilă desvoltarea activităţei noastre civilizătoare în viitor tot mai intensivă. In aceasta au încredere acum şi Francezii fiind convinşi, că Italia nu în zădar a zdrobit catenele sclăviei, şi că este conştie de chemarea ei.

Ziarul „*Popolo*“ scrie:

Recepţia preşedintelui francez la Roma, manifestaţiunea sinceră a poporului italian atinge politica întregei Europi. Popolo laudă pe ministrii francezi şi italiani, cari au creat starea actuală

Foaia socialistă „*Avanti*“ scrie, că poporul italian salută în persoana preşedintelui francez pe representantul modern şi progresist al burghezimei.

„*Tribuna*“ din Roma declară, că laudele de azi demonstrative privesc pe Francia, pe naţiunea democrată a acesteia, care de nou a unit popoarele în vechia prietenie.

INSERŢIUNI şi RECLAME.

In atenţiunea dlor parochi, în cause de edificari s'au restaurari de biserici şi şcoli se pot adresa la specialistul şi unicul architect român Ioan Niga, cine serveşte cu planuri şi prelucrari.
Aties Pibo. 202 1—4

Editor şi redactor responsabil: Ioan Russu-Şirianu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Frideric Hönig

Turnătorie de clopote şi metal, fabrică de pompe, arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11–28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

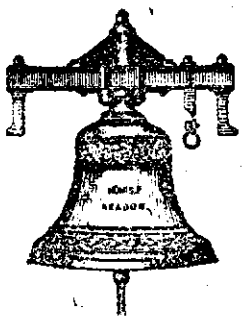

Cu garanţie pe mai mulţi ani şi pe lângă cele mai favorabile condiţii de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. şi reg. invenţie proprie, cari au *avantagiul* că faţă cu ori-ce alte clopote, la turnarea *unui şi aceluiaşi clopot tare şi cu sunet adânc,* — se face o economie de *20—30%* la *greutatea metalului.*

Recomandă tot-odată *clopote de fer ce se pot învîrti şi postamentele de fer,* prin a căror întrebuinţare clopotele se pot scuti de crepat şi chiar şi cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi *transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrti,* cum şi *turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă* pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de preţuri şi cu ilustraţiuni — la dorinţă se trimit gratis. 7 17—25

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BIEDL JÓZSEF

coloritor şi pictor de odăi, imitator de lemn şi marmură

Arad, piaţa Libertăţii (vis-à-vis de statuie).

Primeşte toate lucrările ce se ţin de branşa asta, chiar şi cele mai grele. 187 8—25

Pictări de odaie,

precum şi coloriri şi imitări de lemn indigen sau exotic (floderare) în ezecuţie de gust,

pe lângă preţuri moderate.

Primeşte tot odată curăţirea locuinţelor de tot felul de insecte, pe lângă garanţie. Comandele din provincă prompt şi grabnic.

— La comande pe seama bisericilor rabat. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactor. 1045 111—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc şi provincă se efectuesc prompt şi punctual. — Lucru bun şi solid. Preţuri moderate. Serviciu punctual.

Prăvălie nouă!

ifj. FITUS JÓZSEF

pravalie şi magasin de sticla, porţelan, lampe şi rame de tablouri.

ARAD, Strada Forray nr. 4

Pe lângă preţuri moderate se află de vânzare vase de porţelan pentru cafea, ceaiu· vase de lavoir, obiecte de gală din majolika, lampe de masă şi pendante, tot felul de obiecte de sticlă, obiecte de cristal, colorate şcl. 173 9—15

Să primesc zidiri de case de lomit şi de inchiriat şi pe lângă achitare în rate.

In binevoitoarea atenţiune celor ce zidesc!

Am onoare a aduce la cunoştinţa On. Public. că am deschis în

Arad, str. Csernovits Péter Nr. 14.

un birou pentru

Intreprinderi de zidire

Primesc tot felul de comande şi proiecte de zidiri: case, fabrici, biserici, şcoli, cripte, şcoale etc., în ori ce stil; primesc tot felul de reparaturi şi ori-ce transformare şi estimare de zidiri pe lângă preţurile cele mai echitabile.

Fiindu-mi scopul a bine-merita de increderea On. public prin praxa-mi indelungată şi cunoştinţele-mi speciale pe lângă preţuri convenabile, — precum şi prin indeplinirea repede a comandei, apelez prin aceasta la binevoitorul sprigin al On. public.

154 11—25

Cu stimă:

Kondorossy Kálmán.

Planuri, budgete gratuite.

Industria de luminĭ de ceară

St. Antonius

I. NEUHOLD & Comp.

Timişoara.

Str. Hunyadi, Batthányi, p. Dózsa, colţ cu statua sf. Maria.

143 20—30

Fabrică de luminĭ de ceară artificială.

Distinsă cu premiul statului şi cu lauda personală a M. S. Regelui.

Fără fum si fără scurgere.

— Continuu lumină frumoasă. —

Comande se pot face mai simplu prin postă.

Cumpărăm ceară galbină de albine.

Telefon Nr. 622.

Recomandându-ne în atenţiunea On. Public şi a On. preoţimi cu cele mai bune luminĭ de ceară din patrie.

Cu toată stima:

I. NEUHOLD & Comp.

Mare economisire al cumpărărĭ.

Nu este magazin, a căruĭ articole se pot asemăna cu acele obiecte de minune, carĭ se pot căpăta la magazinul devenit vestit din causa eftinătăţeĭ

magazinul de concurenţă dela bazar

Despre ieftinătatea acestor articliĭ, orĭ-cine se poate convinge din lista de maĭ jos:

172 5—10

	cr.
Cămăşĭ bărbăteştĭ netede la pept dela	—·75
Cămăşe bărbăt. albă încreţită . „	—·99
Cămăşe bărbătesc colorată „	—·93
Cămăşĭ bărbăteştĭ de mătasă executate în mod admirabil . . „	1·20
Gulere bărb. fason elegant . . „	—·10
Manşete colorate şi albe la 3 perechĭ . . . . . „	—·50
Ismene köpper bărbăteştĭ acum „	—·45
„ „ „ cu broderie artistică colorată acum „	—·52
Cămăşĭ bărbăteştĭ köpper de saten „	—·53
„ „ atlas „ „ „	—·75
„ „ atlas cu brd: măt. „	—·75
Ciorapĭ de bărbat . . . . . „	—·06
„ „ „ de pănură . . „	—·10
Cump. de ocaziune mătasă fină „	—·30
Cravatele de mătasă curată vîndute până acum cu 50 cr. numaĭ	—·40
Chipie de vară stofă şi mătasă .	—·18
Cămăşĭ de femee de pănză . . .	—·43
„ „ „ colorate . . .	—·55
Corsete (camisoane de noapte . .	—·65
Fuste albe de desupt	—·99
Fuste negre „cloth“ mătasă . . .	1·50
Cele maĭ minunate legăturĭ . . .	—·18
Pantalonĭ de femee albĭ sifon . .	—·89
Ciorapĭ femeeştĭ	—·12

	cr.
Legătură de dame americană . .	—·20
„ „ „ din temniţă . .	—·27
Şorţurĭ legăturĭ 130 cm. late . .	—·45
Mănuşĭ de aţă	—·13
Briurĭ de pantlică	—·30
Ghete de pănză cu talpă dublă .	—·70
Umbrele şi umbrele de ploaie . .	—·90
Corsete de mijloc	—·45
Taşcă de cumpărare din piele. americană	—·25
Brobóadă de cap spăletă	—·15
Batistă de stofă delină	—·25
Batistă	—·05
„ de mătasă cu tivire lată de batist	—·15
La cumpărare de 1 duz	1·65
Ciorapĭ netezĭ pentru copiĭ . . .	—·04
„ patenţĭ ţesuţĭ p. copiĭ . .	—·07
„ „ legaţĭ „	—·14
Batistă de copiĭ	—·04
Şapce de băieţĭ şi fete	—·25
Cămăşĭ de băieţĭ albe şi colorate	—·78
„ „ copiĭ legate ampir şi cu fodorĭ la umĕr	—·28
Haine de băeţĭ	—·90
Găete semipele de copiĭ	—·40
Ghete de pele de copiĭ	—·80
Hosentragurĭ de copiĭ	—·15

Cumpărărĭ ocasionale

500 bucăţĭ hăinuţĭ pentru copiĭ cu preţ de jumĕtate, haine de damă dela 2 fl. în sus, blouze jum. de preţ, fuste de desubt, cofere de casă dela 80 cr., taşte de frizeurĭ 70 cr., taşti de mâni p. călătorie din piele americană 85 cr., trăsurĭ pentru băeţĭ cu 4·50 fl. în şus, paraplele cu parafulgere dela 93 cr., maĭ departe periĭ de pĕr, haine, dinţĭ şi periĭ de unghiĭ, pieptenĭ, săpunurĭ, tabachiere şi portmonee, parfumurĭ şi creme de dinţĭ, hosendracĭ, rame de fotografiĭ, bricege, requisite de mâncat, ace de pĕr, legătorĭ de păr. — Clasă separată de jucăriĭ şi lucrărĭ de lux cu preţurĭ de 8 şi 16 crucerĭ. — Toţĭ cumpărătoriĭ primesc o poză în mărime naturală după o cumpărare cât de ieftină, numaĭ rama rama trebue s'o plătească cu preţ foarte mic.

REICH EL. Magazin de concurentă la bazar. Vis-á-vis de statua 13 martirĭ.

Am onoare a aduce la cunoştinţa onoratului public, că moara mea, provĕzută cu scaune conice dimpreună cu ferestreul meu cu vapor am transformat-o amĕsurat cerinţelor timpuluĭ, aşa că acum sunt în plăcuta posiţiune a măcina şi cea maĭ fină făină.

Recomandând decĭ atât moara mea, cât şi ferestreul meu mânat cu vapor, dimpreună cu lemnăria mea în binevoitoarea atenţiune a on. public, imĭ iau voie tot ódată a asigura pe onoratul public despre serviciu prompt şi conştiinţios.

ARAD, Ó-vár-tér (lângă podul de peste Mureş).

Cu stimă:

163 1—3 **Czukor László.**

SUCCES GARANTAT!

Specialitate.

Birou technic pentru zidirea de cuptoare de impregnare

Nr. privil. m. 29.468.

HOLZNER LAJOS

fabrica de vapor pentru impregnarea de cărămizĭ.

LUGOS. 178

Recomand cuptoarele mele escelente pentru tot felul de cărămizĭ impregnate pietri fundamentale, de drumurĭ şi de cabel etc., carĭ absolut nu permit pătrunderea şi isvorirea apeĭ.

Deslușirĭ, budget, modele precum şi materiĭ necesare pentru experimentare trimit gratuit.

Institut propriu pentru explorarea de lut străin.

Infaltiune minimală!

S'a dovedit de excelent!

Gratuit

un **Schnellsieder** şi

o cumpănă pentru culină

Pentru preţur nespus de echitabile trimit în toate părţile următoarele:

124 8—24

mărfurĭ de argint mexican.

6 cuţite de masă de argint mexican.
6 lingurĭ de masă „ „
6 furculiţe „ „ „
12 linguriţe micĭ de cafea
6 cuţite pentru desert
6 furculiţe pentru desert
1 lingură de scos zamă
1 lingură de scos lapte
2 candelabre elegante pentru salon.
toate din argint mexican.

46 BUCATI NUMAI 6·50 Fl.

Afară de asta orĭ-cine comandează dela mine primeşte drept cadou o cumpănă p. culină gratuit. Argintul mexican este un metal alb (şi dinlăuntru) pentru a căruĭ calitate şi durabilitate primesc garanţie pe 25 anĭ.

Comandele să îndeplinesc contra trimiterei banilor orĭ şi pe lângă rambursă din depositul:

Schefer D. Sándor
Budapesta.
VII, Bezerédy-utcza 3 szám.

Cucea orĭ steaua electro-magnetică duplă.

D. R. G. M. Nr. 88.503.

Vindecă şi recreează pe lângă garanţă: reuma, asthma (respiraţia grea), insomnia, epilepsia, nervositatea lipsa de apetit, clorosa, durerea de dinţĭ, migrena, impotenţa, influenţa, precum şi tot felul de boale de nervĭ. Bolnavul cel ce nu se poate vindeca în decurs de 44 zile, îl întoarcem baniĭ imediat Celuĭ ce nu îl maĭ ajută nimic, să încerce cu aparatul meu; căcĭ sunt convins despre efectul sigur al aparatuluĭ meu.

Preţul unuĭ aparat mare 6 cor.
e a se folosi la boale de nervĭ cronice.

Preţul unuĭ aparat mic 4 cor.
se folosesc la boale maĭ uşoare.

Comandele le îndeplineşte în patrie şi străinătate:

Scheffer D. Sándor
Budapesta,
VIII, Bezerédi-utcza 3 szám.

Pentru 5 coroane
trimit 4½ kgr. (circa 50 bucăţĭ) de

sapun de toaletă fin

bucăţĭ alese de săpun de suc de liliĭ, de rose, de iorgovan, de viorele, de rezedă, de iasmin şi de clopoţele.

Pe lângă anticipaţiune orĭ rambursă expedează:

Scheffer D. Sándor
Budapesta,
VIII, Bezerédy-utcza 3 szám.

Atelier de edificiĭ şi reparaturĭ de maşinăriĭ.

Am onoare a aduce la cunoştinţa On. Public din localitate şi jur, că am deschis în

ARAD, strada Szent István Nr. 9,

un atelier de

zidirĭ şi reparaturĭ technice şi de maşinariĭ.

Primesc orĭ-ce lucrare în branşa aceasta, lucrărĭ nouĕ şi reparaturĭ ş. a, arangiament de apaducte, delăturarea înfundărilor de closet, pe lângă preţurĭ ieftine şi pe lângă garanţă.

Rugând spriginul On. public sunt

cu deosebită stimă:

KISS ERNŐ,
lăcătar de zidiri şi lucrări technice.

15—15 110

Primirea în posesiune a unuĭ atelier

pentru

reparaturĭ de obiecte de aur, argint şi giuvaericale.

Respectuos aduc la cunoştinţa On. public, că am primit prăvălia pentru reparaturĭ de obiecte de aur, argint şi de giuvaericale, ce se află în Arad, str. Széchenyi Nr. 1, sub firma **Regényi Kàlmàn.**

Fac tot felul de reparaturĭ pe lângă preţurĭ ieftine.

Cumpĕr tot felul de aur călcat şi lucrurĭ de argint pe lângă preţurile cele meĭ înalte.

Rugând binevoitorul sprigin al On. public, rĕmân cu deosebită stimă

153 12—25

CHRISTIAN JÓZSEF
ARGINTAR.
Strada Széchenyi nr. 1.

ARAD, Tipografia Aurel Popovicĭ-Barcian.